

Blanketní stížnost v trestním řízení

Blanketní opravné prostředky trestní řád neupravuje. Praxe umožňuje aplikovat tento nadstandardní přístup, přestože fakticky slouží k prodloužení zákonné lhůty, která v tomto případě činí podle § 143 odst. 1 trestního řádu tři dny. Proto by měly obecné soudy na obcházení zákona reagovat a srozumitelně účastníkovi sdělit, že zvolený postup odmítají. Takovým krokem je stanovení kratší lhůty, zejména v situaci, navrhne-li účastník lhůtu (14 dní), která je tak při využití zákonné lhůty k podání blanketní stížnosti pak v součtu téměř šestinásobkem lhůty zákonné. V případě, že obecné soudy na tento postup rezignují, musí v souladu s judikaturou Ústavního soudu vyčkat uplynutí lhůty určené stěžovatelem k doplnění blanketní stížnosti.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. I.ÚS 1661/24 ze dne 24.7.2024)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatele: Š. S., nyní ve Vazební věznici Praha Pankrác, zastoupeného Mgr. J.V., advokátem, sídlem P., proti usnesení Městského soudu v Praze č. j. 61 To 259/2024-84 ze dne 4. dubna 2024, za účasti Městského soudu v Praze, jako účastníka řízení, a Městského státního zastupitelství v Praze, jako vedlejšího účastníka řízení, tak, že usnesením Městského soudu v Praze č. j. 61 To 259/2024-84 ze dne 4. dubna 2024 byla porušena práva stěžovatele na soudní ochranu a na obhajobu, zakotvená v článku 36 odst. 1 a článku 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, a proto se uvedené usnesení ruší.

Z odůvodnění:

I. Skutkové okolnosti a napadené usnesení

1. O návrhu státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze na vzetí stěžovatele do vazby ze dne 7. března 2024, č. j. 1 KZV 40/2024-38, rozhodl Obvodní soud pro Prahu 5 ("soud prvního stupně") usnesením č. j. 37 Nt 1609/2024-49 ze dne 8. března 2024. Tímto usnesením byl stěžovatel (I) vzat do vazby, aniž by (II) byl přijat jeho písemný slib, (III) byl zamítnut jeho návrh na náhradu vazby dohledem probačního úředníka i (IV) návrh na propuštění ze zadržení za současného uložení předběžného opatření zákazu vycestování do zahraničí. Městský soud v Praze ("stížnostní soud") napadeným usnesením stížnost stěžovatele zamítl.

II. Argumentace stěžovatele a vyjádření účastníka

2. Usnesení o vzetí do vazby napadl stěžovatel dne 22. března 2024 takzvanou blanketní stížností, kterou se zavázal odůvodnit do 14 dnů (do 5. dubna 2024); podáním ze dne 4. dubna 2024 tak učinil a stížnost doplnil ještě podáním ze dne 8. dubna 2024. Stížnost byla následně zamítnuta napadeným usnesením dne 4. dubna 2024. S doplněním ze dne 4. dubna 2024 se stížnostní soud neseznámil a uvedl, že stížnost nebyla odůvodněna.

3. V postupu stížnostního soudu spatřuje stěžovatel porušení práva na soudní ochranu a na obhajobu; k tomu odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 2934/21 ze dne 15. února 2022 a sp. zn. IV. ÚS 2479/22 ze dne 13. března 2024 (všechna rozhodnutí na <https://nalus.usoud.cz>). Stěžovatel má za to, že ve vazební věci sice má být rozhodnuto urychleně, nemělo by však být rozhodnuto v době, kdy obviněný požádal o poskytnutí lhůty k doplnění důvodů stížnosti. S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhuje zrušit napadené usnesení, neboť v něm spatřuje porušení

základních práv zakotvených v čl. 36 odst. 1 a čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod ("Listina").

4. Ústavní soud vyžádal vyjádření účastníka řízení. Předsedkyně senátu stížnostního soudu odkázala na odůvodnění napadeného usnesení a nadto uvedla, že šlo o vazební věc, a proto bylo nutné rozhodovat rychle. Vyjádření neobsahovalo nové skutečnosti, a proto je Ústavní soud stěžovateli k případné replice nezasílal.

III. Procesní předpoklady řízení Ústavního soudu

5. Ústavní stížnost byla podána včas [§ 72 odst. 3 zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů ("zákon o Ústavním soudu)], oprávněnou osobou, řádně zastoupenou advokátem (§ 30 odst. 1 zákona o Ústavním soudu) a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatel vyčerpал všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario).

6. Ústavní soud rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť od něj nebylo možno očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

IV. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

7. Doplněním blanketního opravného prostředku se Ústavní soud zabýval opakovaně a již v nálezu sp. zn. III. ÚS 308/97 ze dne 4. června 1998 (N 63/11 SbNU 119) uvedl, že účastník může důvodně požádat o vytvoření dostatečného procesního prostoru, aby při rozhodování mohlo být přihlédnuto ke všem jeho námitkám. Jde "především o oznámení, že blanketní stížnost dodatečně písemně odůvodní, a o sdělení lhůty, ve které tak učiní" [viz nález sp. zn. III. ÚS 3333/19 ze dne 6. prosince 2019 (N 204/97 SbNU 190)]. V takovém případě "lze na orgán rozhodující o stížnosti klást požadavek, aby buď upozornil stěžovatele (obhájce) na nepřiměřenost jím navržené lhůty a stanovil mu namísto toho lhůtu přiměřenou, nebo aby vyčkal doplnění stížnosti" (nález sp. zn. III. ÚS 2934/21). Nekontaktovali obecný soud stěžovatele s tím, že jím navrženou lhůtu považuje za nepřiměřenou, "založil tím legitimní očekávání, že s rozhodnutím posečká na případné doplnění stížnosti v avizované lhůtě" (viz nález sp. zn. IV. ÚS 2479/22 ze dne 13. března 2024).

8. Pouze výjimečně může soud, neumožňuje-li procesní situace jiný postup, o stížnosti rozhodnout bez ohledu na její avizované doplnění a předchozí upozornění stěžovatele, což ovšem nelze v případě, kdy podává stížnost osoba, "která je v důsledku napadeného rozhodnutí omežována na osobní svobodě. Požadavek na urychlené projednání je totiž stanoven k ochraně této osoby, a pokud tato osoba žádá, aby bylo s rozhodnutím posečkáno v zájmu její obhajoby, je třeba takový návrh upřednostnit před požadavkem na rychlost řízení." [viz nález sp. zn. I. ÚS 1692/18 ze dne 6. prosince 2019 (N 150/90 SbNU 443)].

9. Z vyžádaného spisu soudu prvního stupně sp. zn. 37 Nt 1609/2024 se podává, že ve společné věci několika stíhaných osob rozhodoval soud prvního stupně o vazbě stěžovatele při vazebním zasedání dne 8. března 2024 (č. l. 38-40) a stěžovatel si ponechal lhůtu k podání stížnosti. Usnesení soudu prvního stupně bylo stěžovateli doručeno dne 20. března 2024 a jeho obhájci 21. března 2024 (viz č. l. 51). Dne 22. března 2024 podal obhájce proti usnesení soudu prvního stupně "blanketní" stížnost a zavázal se odůvodnit ji nebo vzít zpět do 14 dnů (č. l. 75 a 76). Dne 28. března 2024 byla věc postoupena stížnostnímu soudu (č. l. 81), který o ni rozhodl dne 4. dubna 2024 napadeným usnesením doručeným obhájci dne 25. dubna 2024 a stěžovateli dne 30. dubna 2024 (viz č. l. 86). Odůvodnění blanketní stížnosti, doručené soudu prvního stupně dne 4. dubna 2024, je založeno na č. l. 87 a 89, druhé doplnění, včetně příloh, bylo doručeno soudu dne 8. dubna 2024 na č. l. 93-98.

10. Soud prvního stupně nevyčkal uplynutí lhůty k doplnění stížnosti a spis postoupil stížnostnímu soudu, jehož prvořadý zájem spočíval v urychleném vyřízení věci, bez ohledu na dodatečnou argumentaci stěžovatele. Pro dodržení práva na soudní ochranu je však třeba, aby stěžovatel měl až na výjimky zaručeno, že doplnil-li stížnost zákonem předvídaným způsobem a v avizované lhůtě, aniž by takový postup byl zpochybněn, bude k jeho námitkám při rozhodování přihlédnuto.

11. Blanketní opravné prostředky trestní řád neupravuje. Praxe umožňuje aplikovat tento nadstandardní přístup, přestože fakticky slouží k prodlužování zákonné lhůty, která v tomto případě činí podle § 143 odst. 1 trestního řádu tři dny. Proto by měly obecné soudy na obcházení zákona reagovat a srozumitelně účastníkovi sdělit, že zvolený postup odmítají. Takovým krokem je stanovení kratší lhůty, zejména v situaci, navrhne-li účastník lhůtu (14 dní), která je tak při využití zákonné lhůty k podání blanketní stížnosti pak v součtu téměř šestinásobkem lhůty zákonné. V případě, že obecné soudy na tento postup rezignují, musí v souladu s výše citovanou judikaturou Ústavního soudu vyčkat uplynutí lhůty určené stěžovatelem k doplnění blanketní stížnosti.

12. Právo na soudní ochranu vyžaduje, aby měl stěžovatel jistotu, že doplní-li stížnost v avizované lhůtě, aniž by mu bylo sděleno, že šlo o lhůtu nepřiměřenou, bude k jeho námitkám přihlédnuto. Jinak řečeno, nevěděl-li stěžovatel, že jím navržená lhůta pro doplnění blanketní stížnosti je podle názoru soudů nepřiměřená, mohl legitimně očekávat, že soud posečká na doplnění stížnosti.

13. V projednávané věci stěžovatel nebyl informován, že jím navržená lhůta je nepřiměřená, nebyla mu stanovena jiná lhůta a stížnostní soud ani nevyčkal uplynutí stěžovatelem vyžádané lhůty. Zvoleným postupem a napadeným usnesením bylo porušeno legitimní očekávání stěžovatele a v důsledku toho právo na soudní ochranu (čl. 36 odst. 1 Listiny) a právo na obhajobu (čl. 40 odst. 3 Listiny).

V. Závěr

14. Ústavní soud proto ústavní stížnosti vyhověl a napadené usnesení stížnostního soudu podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil. I po zrušení napadeného usnesení je posouzení důvodů vazby v působnosti orgánů činných v trestním řízení, k nimž Ústavní soud nepatří. Věc nyní stížnostní soud opětovně projedná a znovu o stížnosti rozhodne.

15. Pro úplnost Ústavní soud konstatuje, že podle sdělení soudu prvního stupně byl stěžovatel usnesením sp. zn. 37 Nt 2526/2024 ze dne 27. června 2024 ponechán ve vazbě.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)